

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเจริญก้าวหน้าของสังคมปัจจุบัน รวมทั้งเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารเกิดขึ้นมากมาย และแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ คนในสังคมจำเป็นต้องปรับตัวเองให้รู้จักแสวงหา เรียนรู้เรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โลกของข้อมูลข่าวสาร มนุษย์ที่อาศัยอยู่กันคนละประเทศอยู่ห่างไกลกันคนละซีกโลก ถึงแม้จะแตกต่างกันทางด้านภาษา และเชื้อชาติ แต่ข้อมูล และการสื่อสารจะสามารถส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็ว โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร โดยเฉพาะเทคโนโลยีใหม่ ๆ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีประโยชน์ต่อผู้อ่านในการนำไปใช้ เพื่อเป็นคติเตือนใจ แก้ปัญหา และพัฒนาตนเอง ทั้งการศึกษาเล่าเรียน ประกอบอาชีพ ครอบครัวยุคใหม่ และการดำเนินชีวิตประจำวันให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาสังคมอันจะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์, 2542, หน้า 1)

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญที่ก่อให้เกิดความรู้ ความคิดที่แตกฉาน อันเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต การอ่านช่วยตอบสนองจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ของชีวิต อันได้แก่ สนองความอยากรู้ อยากเห็น การศึกษาหาความรู้ ความเพลิดเพลิน และการพักผ่อน หย่อนใจ ความจรรโลงใจ และเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ (กัลยา ขวนมาลัย, 2539, หน้า 5) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ให้ความสำคัญของการอ่าน โดยกำหนดไว้ใน มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดจากการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก., หน้า 14) รวมทั้งหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะ จุดหมายข้อ 2 เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด

การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต นอกจากนี้สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ในสาระที่ 1 เรื่องการอ่านว่าให้ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 5, 12)

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนต้องมีนิสัยรักการอ่านจะทำให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามแนวการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพโดยจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้แก้ปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมบูรณาการ ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาโดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่สำคัญคือเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าในการดำรงชีวิต การทำงาน และการพัฒนาสติปัญญา ดังนั้นการอ่านจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนรู้ทางวิชาการและข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และนำความรู้ที่ได้จากการอ่านการศึกษาค้นคว้ามาพัฒนาความคิดได้อย่างเหมาะสม มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 1)

จะเห็นได้ว่าสภาพการอ่านของคนไทยนั้นอยู่ในระดับน้อยมาก กล่าวคือ โดยทั่วไปจะพบว่าคนไทยนั้นปล่อยเวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติได้ปรารภว่าประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนาในด้านการอ่านหนังสือ โดยให้ สถิติว่าพลเมืองไทย 50 ล้านคน เฉลี่ยแล้วอ่านหนังสือคนละ 5 หน้ากระดาษต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่ น้อยมาก (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์, 2542, หน้า 34) จากผลการสำรวจปัจจุบันพบว่า สังคมไทยขาด วัฒนธรรมในการอ่านและขาดปัจจัยสนับสนุนโดยคนไทยอ่านน้อยมาก หากเทียบกับต่างประเทศ จะเห็นว่าคนไทยอ่านหนังสือ แค่เพียง 5 เล่มต่อคนต่อปี ในขณะที่สิงคโปร์ อ่าน 17 เล่ม ต่อคนต่อปี และสหรัฐอเมริกา 50 เล่ม ต่อคนต่อปี ส่วนสถิติการใช้ห้องสมุดพบว่า คนไทยต่ำกว่า 3% ที่เข้า ห้องสมุดประชาชน 1 ครั้ง 1 ปี ที่สำคัญ พบว่า คนไทยต่ำกว่า 1% ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชน (ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์, 2542, หน้า 35) ปัญหาการอ่านโดยทั่วไปอาจสรุปได้ 3 ประการ คือ อ่านไม่ออก อ่านไม่เป็น และไม่อ่าน ปัญหาการอ่านไม่ออกนั้น คงต้องหาจุดแก้ไขในระบบ

การเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลเป็นต้นไป การอ่านไม่จำเป็นต้องแก้ไขทั้งระบบ การจัดการศึกษา อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญที่สุดของการอ่านนั้นอยู่ที่ “ไม่อ่าน” เพราะแม่คนอ่านหนังสือออกก็ยังไม่ยอมอ่าน ดังนั้น จึงต้องรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มนุษย์ชาตินั้นฟัง และพูดได้ก่อนการอ่าน และการเขียน การพัฒนาทักษะการอ่าน และการเขียนมักจะเริ่มต้น และพัฒนาในระบบโรงเรียนมากกว่า จะมีลักษณะเป็นการอ่านเพื่อความรู้ ความเข้าใจต่าง ๆ เมื่อได้ศึกษาสูงขึ้นจึงเรียนรู้การอ่านข้อความที่มีรูปแบบ และเนื้อหายากขึ้น (กรมวิชาการ, ออนไลน์, 2546 ก, หน้า 56)

นอกจากนี้ พล.อ. สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี กล่าวเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2550 ที่อิมแพคเมืองทองธานี ในการเป็นประธานในงานมหกรรมนักอ่าน ซึ่งจัดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ว่า คุณลักษณะนักอ่านเป็นตัวบ่งบอกถึงศักยภาพคนไทย และเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย ส่วนการสร้างนิสัยรักการอ่านนั้น ประเทศไทยเรามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นแบบอย่างที่ดี พระองค์ทรงมีพระจริยาวัตรและอุปนิสัยเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนชาวไทยในการเป็นพหุสูต คือ พระองค์ทรงเป็นนักอ่าน นักฟัง นักคิด และนักเขียน หากจะหาผู้ใดเสมอเหมือน พระองค์ทรงใช้ประโยชน์จากการที่ทรงอ่านมาก ฟังมาก มาประกอบพระราชวินิจฉัยพัฒนางานตามพระราชภารกิจ การส่งเสริมเด็กและเยาวชนไทยให้มึนิสัยรักการอ่าน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความรู้ การรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์ ขณะเดียวกันจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันตนเองถ้าได้รับการปลูกฝัง พัฒนาทักษะการอ่านได้ถึงแก่นขั้นแท้ ขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณพิจารณาอย่างเท่าทันจุดมุ่งหมายของสารสนเทศที่หลังไหลเข้ามาอย่างไร้ขอบเขตในโลกยุคดิจิทัล ที่สำคัญทักษะการอ่าน และการสื่อสารถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้คนในชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และสันติ ด้วยความสมานฉันท์ เพราะคนอ่านมากย่อมมีข้อมูลมาก การตัดสินใจบนพื้นฐานจากข้อมูลที่มากก็ย่อมมีโอกาสผิดพลาดน้อยซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พ.ศ. 2546 - 2548 พบว่า พฤติกรรมการอ่านหนังสือของคนไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 โดยพบว่า กลุ่มวัยเด็กอ่านหนังสือมากที่สุด ร้อยละ 87.7 รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่น ร้อยละ 83.1 สะท้อนว่าเด็ก และเยาวชนมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มวัยอื่น ซึ่งบ่งบอกถึงผลสำเร็จที่ทุกส่วนในสังคมได้ร่วมแรงร่วมใจกันจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักการอ่าน และนางจรรยา ธรณินทร์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า คนไทยอ่านหนังสือมากขึ้น ร้อยละ 7 จากเดิมที่คนไทยอ่านหนังสือ โดยเฉลี่ยประมาณ 7 บรรทัดต่อคนต่อปี นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มที่อ่านหนังสือมากที่สุด คือ เด็กนักเรียนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา ภายในปี 2550 นี้ กระทรวงศึกษาธิการจะพยายามรณรงค์ให้คนไทยอ่านหนังสือมากขึ้น โดยตั้งเป้าว่าจะต้อง

อ่านอย่างน้อย 12 บรรทัดต่อคนต่อปี ซึ่งต้องทำให้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 40 - 50 โดยจะให้สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนเข้ามามีบทบาทจัดห้องสมุดอำเภอ ขยายผลให้ชุมชนสนใจอ่านหนังสือเพิ่มมากขึ้น (หนังสือพิมพ์ มติชน, 2550, มิถุนายน) ตั้งแต่ปี 2550 - 2551 เป็นต้นมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อเร่งรัด ส่งเสริม และพัฒนาให้หน่วยงานในสังกัดน่านนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยมีกลยุทธ์และจุดเน้นที่สำคัญหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งพัฒนาการอ่านการเขียน และการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทย ส่งเสริมให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 อ่านออกเขียนได้ ช่วงชั้นที่ 2 เป็นต้นไป อ่านคล่องเขียนคล่อง ใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อื่น เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และเพื่อการสื่อสารความคิดได้ตามเจตนารมณ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 1)

เนื่องจากสภาพปัจจุบันการอ่านของคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนไทยยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งมีหลายสาเหตุด้วยกันหลายประการ แต่สาเหตุประการหนึ่งที่สำคัญคือขาดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างนิสัยรักการอ่านในหมู่คนไทย ซึ่งทำได้ยากมาก เพราะสังคมไทยไม่ใช่สังคมแห่งการอ่าน การที่จะให้เด็กชอบอ่านจนเป็นนิสัย เมื่อมีเวลาว่างจะชอบอ่านมากกว่าทำอย่างอื่น และชอบอ่านหนังสือ หรือวัสดุการอ่านทุกชนิดทุกประเภท ทั้งหนังสือที่ให้ความบันเทิงและสารคดี นิสัยรักการอ่านจะเกิดขึ้นเองในตัวบุคคลนั้นยากมากหากไม่ได้รับการส่งเสริม และปลูกฝังให้รักการอ่านจนเป็นนิสัย เพราะการอ่านไม่ใช่ทักษะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การอ่านไม่ใช่พรสวรรค์ที่ติดตัวมา โดยเฉพาะสำหรับบางคน และการอ่านไม่ใช่กรรมพันธุ์ แต่การอ่านเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝน ต้องอ่านมาก จนกระทั่งเกิดนิสัยรักการอ่าน อย่างไรก็ตาม นิสัยรักการอ่านนี้ ไม่สามารถจะปลูกฝังได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือในผู้ที่พ้นวัยเด็กแล้ว การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ได้ผลนั้นจะต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูเป็นผู้ปลูกฝัง ตลอดจนจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลให้เป็นปัจจัยส่งเสริมนิสัย รักการอ่าน ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ประกาศนโยบายเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้คนไทยมีนิสัย รักการอ่านเพิ่มมากขึ้นรัฐบาลจึงได้กำหนดให้ปี 2546 เป็นปีแห่งการรณรงค์ส่งเสริม การอ่านและการเรียนรู้ (ไพพรรณ อินทนิล, 2546, หน้า 1) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2546 เป็น “ปีแห่งการส่งเสริมการอ่าน และการเรียนรู้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” จึงได้กำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรม “วางทุกงาน อ่านทุกคน” อย่างต่อเนื่องโดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และประชาชนรวมพลังกันเกิดพระเกียรติ ด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ อันจะปลูกฝังนิสัยให้เด็กไทยรักการอ่าน ให้การอ่านนำสู่ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต

จากสภาพปัญหาและเหตุผลที่กล่าวโดยสรุปข้างต้น โรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จึงจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปลูกฝังและส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน กระตุ้นและสนับสนุนให้นักเรียนสนใจการอ่าน เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการอ่าน นอกจากนี้ยังมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสรู้จักหนังสือต่าง ๆ ได้อ่านหนังสือที่ดีมีประโยชน์ และยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีที่ถูกต้องเกี่ยวกับการอ่านแก่นักเรียน และอ่านจนเกิดเป็นนิสัยรักการอ่านขึ้นในตัวของนักเรียนเอง

ดังนั้น เพื่อเป็นการประมวลข้อมูลความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับ โครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนบ้านชุมแสง เป็นต้นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง ผู้วิจัยในฐานะที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านของ โรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 มีความต้องการประเมินผลโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านที่โรงเรียนบ้านชุมแสงได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ คือ ต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีนิสัยรักการอ่าน ว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไรเพื่อจะได้นำผลการดำเนินงานมาพัฒนาโครงการต่อไป ซึ่งในการประเมินผลโครงการนั้นได้มีการประเมินผลโครงการอยู่ก่อนแล้ว แต่การประเมินผลโครงการนั้นไม่ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ผลที่ได้ยังขาดการจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ และที่สำคัญขาดการรายงานผลต่อสาธารณชน ผู้วิจัยจึงได้นำแบบจำลองการประเมินของ CPO (CPO's Evaluation Model) มาเป็นแนวทางในการประเมินผลโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านเพื่อให้ได้ผลของการประเมินที่ครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมและสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ผลของการประเมินโครงการสามารถนำมาพัฒนาโครงการดังกล่าวได้เป็นอย่างดี ซึ่งโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านนี้ โรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากต้องการให้นักเรียนในโรงเรียนบ้านชุมแสง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาและต้องการเน้นให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ด้วยการอ่านหนังสือ ผลจากการวิจัยทำให้ทราบปัญหาการดำเนินโครงการ และนำปัญหานั้นมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการศึกษารูปแบบในการประเมินผลโครงการนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการคิดค้นของชาวต่างประเทศ ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เพื่อการประเมินผลโครงการโดยตรงในประเทศ เพราะมีเงื่อนไขที่เป็นปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมบางประการที่แตกต่างกัน เมื่อนำมาใช้จึง

ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ประกอบกับ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542, หน้า 301 - 319) ได้พัฒนาแบบจำลองการประเมินขึ้นมาใหม่ โดยอาศัยกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของโครงการ กระบวนการที่ปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการและผลผลิตของโครงการ หรือเรียกว่า แบบจำลองการประเมิน CPO (CPO's Evaluation Model) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า เป็นรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับการประเมินผลโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านมากที่สุด เพราะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และมีบริบทในการประเมินที่ครอบคลุมการดำเนินโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเป็นการประเมินผลโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานด้านสถานะแวดล้อมของโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

(Context)

2. เพื่อศึกษากระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

(Process)

3. เพื่อศึกษาผลผลิตของโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน (Output)

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: เพื่อเป็นการศึกษาความต้องการจำเป็น ความเป็นไปได้ และความพร้อมของโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ขอบเขตด้านพื้นที่: ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2

ขอบเขตด้านระยะเวลา: 16 พฤษภาคม 2553 - 31 มีนาคม 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน หมายถึง โครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริม

การอ่านและการเรียนรู้ อันจะปลูกฝังนิสัยให้เด็กไทยรักการอ่านและให้การอ่านนำสู่ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์สังคมแห่งปัญญาในประเทศ ทั้งระดับประเทศ ระดับเขต พื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา

2. การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการวัดที่มีการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการรณรงค์ ส่งเสริมการอ่าน โดยใช้แบบจำลองการประเมิน CPO (CPO's Evaluation Model) ของ (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี, 2542, หน้า 301 - 319) มาใช้ในการประเมินผลโครงการรณรงค์ส่งเสริม การอ่าน ประกอบด้วย การประเมินองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของ โครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน (Context) กระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการรณรงค์ ส่งเสริมการอ่าน (Process) และผลผลิตของโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน (Output)

3. การประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เป็นกระบวนการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่เป็นอย่าง

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2

5. ผู้รับผิดชอบโครงการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการ รณรงค์ส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะของ เขต 2

6. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่สอนหนังสือในโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะของ เขต 2

7. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยะของ เขต 2

8. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบ ดูแลนักเรียนที่บ้าน

9. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยะของ เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

10. กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษา หรือ ผู้ปกครองจัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้น ชักจูง เปิดโอกาส และแนะแนวทางการอ่านให้ นักเรียนเกิดความสนใจ เห็นความสำคัญในการอ่าน และพยายามพัฒนาการอ่านของตนเองจน นำไปสู่นิสัยรักการอ่าน ได้แก่ การจัดกิจกรรม วางทูกงาน อ่านทุกคน การจัดกิจกรรมตามมาตรการ

ส่งเสริมการอ่านของกระทรวงศึกษาธิการ การจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน การแนะนำหนังสือ การแข่งขันตอบปัญหา และกิจกรรมอื่น ๆ นอกจากนี้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้

11. นิสัรการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่ได้รับการส่งเสริมตามโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้เกิดความสนใจ และการชอบอ่านหนังสือ เห็นความสำคัญของการอ่าน เห็นความจำเป็นของการอ่าน หรือมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่าน เช่น ดูหนังสือ ดูรูปภาพจากหนังสือ รู้จักใช้เวลาว่างเพื่อการอ่าน และอ่านหนังสือสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เราทราบปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (Context)
2. ทำให้เราทราบกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (Process)
3. ทำให้เราทราบผลผลิตโครงการรณรงค์ส่งเสริมการอ่านโรงเรียนบ้านชุมแสง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (Output)